

ACORD DEL CONSELL METROPOLITA DE DATA 4.12.86

Aprovar definitivament, amb el quòrum de la majoria absoluta legal que estableix l'art. 47.3.i) de la Llei 7/1985, del 2 d'abril, Reguladora de les Bases del Règim Local, el Pla Especial del Parc Forestal de Sant Jeroni de la Murtra, als termes municipals de Badalona i de Santa Coloma de Gramenet, aprovat inicialment per acord del Consell Metropolità en sessió del 19 de desembre de 1985. Publicar aquest acord, conjuntament amb el text íntegre de les Ordenances del Pla Especial, al Butlletí Oficial de la Província. Comunicar aquest acord als Ajuntaments de Badalona i de Santa Coloma de Gramenet.

(Aquest acord ha estat publicat en el B.O.P. núm. 313 de data 31.12.86)

PRIMERA PART

CAPITOL I

EL MEDI



56
Aprobat definitivament pel Con-
seil Metropolita en sessió
de data 4-12-86 Acord
publicat en el B.O.P.
num. 313 de data 31-12-86
EL SECRETARI GENERAL,

LOCALITZACIO I DEFINICIO

L'àrea objecte d'ordenació per aquest Pla Especial té una extensió aproximada de 195 Ha. Compren la Torrentera de Sant Jeroni i la seva corresponent capçalera a la vessant Sud de la Serra de la Marina al Nord-Est de l'Àrea Metropolitana.

Amb la fi de facilitar i simplificar la gestió del Pla Especial, el perímetre de l'esmentat Pla s'ha ajustat pràcticament en la seva totalitat als límits cadastrals de les seves propietats de tancament.

D'acord amb això, i llegint el planol de dreta a esquerra, els límits del Parc són els següents. El parèntesi indica el cadastre en el qual està inclosa la finca (S.C. Santa Coloma i B. Badalona).

Límit del Pla Batlloria-Montigalà, límits finques 19 (B), 20 (B), 3 (B), 15 (B), 21 (B), 2 (B), Camí vell de Montcada des de la intersecció amb el límit de la finca 2 (B), fins al límit del Parc de Sant Mateu, límit Parc de Sant Mateu, vial P.G.M., (10-2 (S.C.), 23 (B)), 26 (B), camí de ferradura tangent al mur de la Torre Pallaresa, Torre Pallaresa, canvi qualificació P.G.M., i 21 (B).

La clau indica parcel·les que pertanyen a ambdós cadastres amb denominacions diferents.

El vial P.G.M. segrega un sector qualificat com a 26, de la propietat 10-1 (S.C.), el qual és important per a facilitar la connexió del Parc de Sant Jeroni amb el de Sant Mateu.



COMPONENTS

La vegetació

El paisatge vegetal de l'àrea del futur parc forestal de Sant Jeroni de la Murtra, corresponent principalment al del territori potencial del alzinar típic (*Quercetum illicis galoprovinciale pistacietosium*) i conté una petita mostra corresponent al territori del bosquet de ribera.

Les unitats més remarcables que trobem a dintre del territori típic de l'alzinar són:

1) Els prats d'albellatge i llistó amb brolles silícícoles en els quals varia els percentatges de les espècies integrants segons la pressió d'ús a que estan sotmesos.

2) Pinedes secundàries de pi blanc i/o pinyer amb fragments d'alzinar i brolles amb superfícies erosionades situades principalment a la part N.O. del Monestir des de la Miranda fins a l'ermita de Sant Climent.

3) Pineda de repoblació composta per a pi pinyer que s'estén al costat de la serra de Can Mas tocant a la riera del Canyet.

A dintre del territori corresponent al bosquet de ribera es localitza:

1) Al costat de la torrentera: mosaic de restes de vegetació de ribera i fragments de pineda secundària i alzinar.

2) Intimament lligats amb els anteriors, els canyissars.



Territori del Quercum Illicis Galoprovinciale Pistacie
tosium:

1) Els prats d'albellatge i llistó amb brolles silicí-
coles:

El prat sabanoide d'albellatge (*Hyparrhenietum hirtopubescentis*) és l'última i afablida irradiació a Europa dels gramanets africans, constituït bàsicament pel fenal de bou (*Hyparrhenia hirta*), en aquest prat d'albellatge es troben les espècies següents:

En l'estrat herbaci alt; que té una alçada de 60 a 100cm. i que assoleix un recobriment que oscila entre un 60 i 90% hi són presents les següents espècies: albellatge (*Hyparrhenia hirta*), fonoll (*Foeniculum vulgare*), ruda (*Ruta Chalepensis*), trèvol pudent (*Psoralea Bituminosa*), la ginesta (*Spartium junceum*), etc.

L'estrat herbaci baix; alçada màxima 15 a 30 cm. i a un cobriment que oscil·la entre el 30 i el 50%, té la composició següent: llistó (*Brachypodium retusum*), corretjola rogenca (*Convolvulus althaphylla*), herba d'eruga (*Scorpiurus subvillosa*), albellatge contort (*Heteropogon contortus*), cosconia (*Reichardia picroides*), carlina corimbosa (*Carlina corymbosa*), llengua de bou (*Echium vulgare*), herba d'olives (*Satureja graeca*), ullastre de frare (*Phagnalon saxatile*), espunyidera blanca (*Galium mollugo*), leontodon (*Leontodon nudicaulis*), melgò (*Medicago mínima*), panical (*Eryngium campestre*), lletsó (*Sonchus tenerrimus*), caps-blancs (*Alyssum maritimum*), eufòrbies (*Euphorbia segetalis*), crespínell (*Sedum sediforme*), bracera (*Centaurea aspera*).

L'albellatge, responsable de l'aspecte sabanoide, domina en

en l'estrat herbaci, tan ,per la seva dimensió,com del seu percentatge d'ocupació,per contra en l'estrat herbaci inferior predomina el llistó,aquest es presenta dens i ric malgrat de tindre una ocupació baixa,ja que únicament pot disposar de l'espai deixat per l'albellatge,el fonoll,la ru da,etc.

El fet de que l'albellatge sigui una comunitat termofila i per tant més aviat aimant de les temperatures altes però no pas xerofila,de manera que defuig l'aridesa,justifica aquesta diferent intensitat d'ocupació damunt del territori que s'especifica en el plànol corresponent.

Aquesta combinació entre temperatures altes i humitats, no sorprèn en aquesta comunitat d'origen tropical i afinitats sabanoides,circunstància que determina la seva intensa presen cia en la vessant sud de la Serra de la Marina entre el Llobregat i el Tordera.

Finalment,comentar que aquest to torrat del paisatge predominant a excepció feta de la primavera,és degut a la colora ció rogenca de les espigues.

A continuació analitzarem l'estrat arbustiu integrat per brolles litorals i silicícoles d'estepes i brucs.Les brolles silicícoles del Cistion corresponen generalment a comunitats en les quals estan integrades diferents tipus de brucs. Són d'aquesta forma,la comunitat constituïda per a Estepa - bruc - fons floralístic que forma el fons de les brolles.

La composició florística per altra banda capaç d'oferir aquest paisatge de les brolles,es basa en mitja dotzena d'es pècies d'estepa i tres espècies de brucs.

Les brolles que trobem aquí,es caracteritzen per a tindre un estrat arbustiu,que oscil.la entre el 0,5 i els 2 metres



amb un recobriment de 80 per 100 amb la composició següent: estepa borrera (*Cistus salviifolius*), estepa negra (*Cistus monspeliensis*), estepa blanca (*Cistus albidus*), bruc boal (*Erica arborea*), argelaga negra (*Calicotome spinosa*), caps d'ase (*Lavandula stoechas*), bruguerola (*Calluna vulgaris*), gatosa (*Ulex parviflorus*), botja d'escombres (*Dorycnium pentaphyllum*), ginesta (*Spartium junceum*), gòdua arbòria (*Sarothamnus*), farigola (*Thymus vulgaris*), etc.

Finalment tenim l'estrat herbaci que amb una alçada que pot anar des del 0,2 al 0,5 metres. i amb un recobriment del 10 al 40 % que comprèn: el llistó (*Brachypodium retusum*), l'albellatge (*Hyparrhenia hirta*), molles (*Pleurochaete squarrosa*), líquens (*Cladonia* sp. pl. etc.).

Assenyalem finalment que les brolles i brucs esmentats, tenen una marcada tendència a la restauració de l'alzinar al produir-se ben aviat plantes com ara: el lligabosc (*Lonicera implexa*), roja (*Rugia peregrina*), arboç (*Arbutus unedo*), alguns marfulls (*Viburnum tinus*), matapoll (*Daphne gnidium*), llentiscle (*Pistacia lentiscus*), i fins plançons d'alzina (*Quercus ilex*).

Encara que aquest procés pot no realitzar-se i tindre lloc un de contrari, com succeeix a Sant Jeroni, si les brolles son castigades molt sovint pel foc. La conseqüència del foc, és un poblament baix i força esclarissant, a on finalment dominen les estepes.

El Pirofitisme de les estepes és proverbial al fort de l'estiu per la marcescència, deguda a que les seves fulles força grosses presenten una àmplia superfície transpiradora i no disposen de recursos aïlladors. Mig marcides i carregades d'essència, esdevenen sumament inflamables i propicien l'incendi. Situació aquesta molt comuna a l'àrea del futur parc que és



sovint víctima d'incendis més o menys localitzats.

Passat l'incendi les llavors incombustibles germinen per milers, fins a generar un poblament quasi pur d'estepa, disposat a repetir l'experiència al cap de pocs mesos, si el foc sovintreja cada 6 o 7 mesos, és suficient per afiançar-se l'estepa i foragitar la resta de les espècies.

Es interessant remarcar la presència florística en aquestes brolles d'estepa i bruc boal. Així tot just acaben els freds pel mes de Març, floreixen les gòdules, amb la primavera floreix l'estepa borrera amb boto groc i flors blanques, rosa intens i boto groc quan és una borrera negra. L'estiu eixut, no es veu afavorit per cap floració destacada. A la tardor en canvi, floreixen la gatosa i la bruguerola de forma espectacular.

2) Pinedes secundàries de pi blanc o pinyer amb fragment d'alzinar i brolles amb superfícies erosionades:

En funció de les circumstàncies artificials que necessita el manteniment de la pineda enfront els alzinars, element característic de l'indret, les pinedes que apareixen a la vall de Sant Jeroni i rodalies, es localitzen en els indrets més saulonosos o de més difícil colonització per a l'alzina.

Territori del bosquet de ribera:

1) Al costat de la torrentera mosaic de restes de vegetació de ribera i fragments de pineda secundària i alzinar.

Correspon a les comunitats forestals en galeria que fan una barreja, tot el llarg dels cursos d'aigua. L'om, menys exigent quant a humitat freàtica, constitueix esclarissades omades al llarg de la torrentera però no pas en contacte immediat. Essent un pont entre la vegetació escleròfila i les comunitats dels



cursos fluvials:

L'estrat arbori amb una alçada de 10 a 20 metres està compost per a : oms (*Ulmus minor*) principalment i en menor quantitat, i introduïts, platans (*Platanus hybrida*), robinies (*Robinia pseudo-acàcia*) i d'altres caducifolis.

L'estrat arbustiu i lianoide, alçada de 1 a 2 metres, recobriments de 50 a 80 %, l'integren: l'arç blanc (*Crataegus monogyna*), sanguinyol (*Cornus sanguinea*), ezbarzer (*Rubus ulmifolis*) i finalment

L'estrat herbaci amb una alçada entre 0,2 i 0,5 metres, i una cobertura de 50 a 80 %, comprèn: el mill gruà (*Lithospermum purpureo-coeruleum*), lleteresa de bosc (*Euphorbia amygdaloides*), fenàs boscà (*Brachypodium sylvaticum*), violeta boscana (*Viola alba*), romequeró (*Rubus caesius*).

2.- El canyissar si bé iguala en biomassa els de la resta d'Europa, es manté en canvi molt inferior a ells en quant a la varietat d'espècies helofítiques típiques. Això en degut a les fortes oscil·lacions dels nivells d'humitat, quan no sequera, a que estan sotmesos, seguint això la causa de que només sobrevisquin aquelles espècies que disposin d'arrels profundes i de dispositius fisiològics adequats.

Així l'estructura i continguts del canyissar present a Sant Jeroni de la Murtra, es pot expressar així: alçada de 1,5 a 2,5 m; composició : canyís (*Phragmites australis*), boga (*Typha angustifolia* ssp. *australis*, *T. latifolia*), etc.

El sòl



A l'àrea del futur Parc Forestal de Sant Jeroni, s'hi distingeixen dues àrees definides per a la Granodiorita ($d_{\gamma\eta^3}$) i per a bretxes i argiles roges (en menor proporció).

L'àrea integrada per la granodiorita és la de major exten^{ci}ó i abarca des del límit Nord de l'àrea del futur Parc de Sant Jeroni fins al polígon de Montigalà, ocupant per tant la quasi totalitat de l'àrea, a excepció feta d'una bossa de bretxes i argiles (Og) que s'estén aproximadament entre la torrentera i Can Butinyà.

Les granodiorites formen la masa principal dels afloraments que es presenten aquí i que són:

- A) Porfidis de composició granítica a quarç-diorític ($d_{p^{FO}\gamma\eta^3}$)
- B) Porfidis de composició sienítica a monzodiorítica ($d_{p^{FOX}\mu\eta^3}$)

Les granodiorites: Són bastant homogènies tan pel que fa referència a la composició com pel que fa referència al gra, seguint aquest del tipus mig de textura granuda més o menys heterogranular; hipidiomorfa i de gra mig.

Estan constituïdes per plagioclasa, quarç, biotita i feldespat potàsic, mentre que com accessoris destaquen els opacs, apatits i circon.

La plagioclasa: És el mineral dominant malgrat que en algunes mostres, la quantitat de quarç iguala a la plagioclasa. Es sol presentar en cristalls hipidiomorfs maclats, en la majoria de casos esta zonada.

El quarç: Apareix en cristalls alotrimorfs que poden assolir un gran desenvolupament.



La biotita: Acostuma a presentar-se en forma de mica. El seu hàbit és tabular i molt sovint presenta inclusions d'apatit i circó freqüentment alterat amb clorit i algunes vegades amb epidota.

El feldespat potàsic: En cristalls alotrimorfes, presenta sovint pertites.

També si troben mostres de mascovita.

La mitja de l'anàlisi modal efectuada és:

Quarç	30,13%
Feldespat	8,87%
Plagioclasa	41,57%
Biotita i minerals d'alteració	9,60%
Accessoris	0,82%

Els afloraments més importants que apareixen en aquesta masa són, com ja s'ha dit, els porfidis de composició granítica a quarçdiorítica, i els porfidis de composició sienítica a monzodiorítica.

1) Porfidis de composició granítica a quarçdiorítica ($d_{\text{Por}} \cdot \eta_q^3$)

Segons els plànols es distribueixen en diferents taques distinguint-se un bloc agrupat al voltant del Monestir de Sant Jeroni ja fora del límit de l'àrea del futur Parc, així com al darrera de Ca l'Alemany formant el Mont Aguilar, a on es troba una cantera a cel obert, en aquest moment abandonada.

En resum direm que les roques de composició granítica a quarçdiorítica són les més abundants, les quals per a la diferència d'erosió amb les granodiorítiques més encaixades, configuren fortament el relleu com succeeix en el Turó de Mon-

65
CORPORACIÓ
MÉTODES
DE B...
SECRETARIAT

tigalà o el Puig Castellar.

S'han identificat granodiorita porfídica, pòrfides granítics, pòrfids quarçgranítics i pòrfids quarçdiorítics.

2) Porfidis de composició sienítica a monzodiorítica ($d_{\text{P}}^{\text{FOX}} \cdot \mu \eta^3$)

Sota la creu del terme al costat del camí de Santa Coloma al Monestir, apareix un petit aflorament de porfidis en una composició que va de sienítica a monzodiorítica ($d_{\text{P}}^{\text{FOX}} \cdot \mu \eta^3$) la qual segons Ruiz està integrada per a Sienita i Micromonzonita, mentre que Almera li dona una composició integrada per Porfidi sienític i Sienita.

Les principals característiques d'aquests porfidis són les següents:

El Pòrfid monzodiorític: Presenta textura porfídica microcristal·lina i sovint porfídica holocristal·lina. La composició és la següent: com a cristalls: quarç, plagioclasa, biotita i en algunes ocasions feldespat potàsic. La plagioclasa pot ser més abundant que el quarç.

La pasta presenta els mateixos components que els fenocristalls. Entre els minerals accessoris citem: opacs, apatit, circó i moscovita.

Pòrfid quarçdiorític: Presenta textura microcristal·lina en la majoria de les ocasions. La seva composició mineralògica és la següent: Plagioclasa, quarç, i biotita. La Plagioclasa és en general hipidiomorfa molt alterada de Sericita i macla da. La biotita està alterada a clorita. En algunes mostres apareixen anfíboles.

La pasta presenta la mateixa composició que els cristalls però amb més abundància relativa de quarç. Els fenocristalls de quarç ben desenvolupats en capes idiomorfes, o arrodonits,



acostumen a estar corroits per a la pasta. S'observa la se-
diació porfídica.

La hidrografia: Les formacions corresponents a terrenys
antics no son aptes pel megatzament d'aigües, existin en
elles alguna circulació associada a les fractures o al lí-
mit porfic-granític.

L'arquitectura

En l'àrea del futur parc forestal de Sant Jeroni de la
Murtra és remarcable la presència d'elements arquitectònics
que intimament lligats, als components naturals del paisatge
constitueixen un reflex fidel, de la intensa història desen-
volupada en aquest paisatge.

Els elements arquitectònics més remarcables són el Mo-
nestir de Sant Jeroni de la Murtra, la Masia de Can Butinyà i
la de Can Alemany.

L'origen de la denominació de la Murtra tant del Mones-
tir com de la vall, es deu a la capella a Sant Martí que els
francs aixecaren a la vall de Poià, el voltant de la qual, amb
el temps, es formar una vila anomenada Murtra, per l'abundosa
presència en aquell indret d'aquesta planta mirtàcia porta-
da de l'orient per les creuades.

Després de diferents canvis de propietat finalment el
1416, Fra. Joan Thomas, adquirí el mas de la Murtra, i el 12
de Novembre de 1416 s'hi instal·là allí una comunitat de
monjos Jeronis.

L'assequeament dels aiguamolls suposa el definitiu assen-



tament de la comunitat al lloc i el inici del creixement del Monestir. De tal manera que ja en el mateix segle XV es té constància de la realització de les següents obres:

La capella del Sant Crist.- Construïda pel mestre d'obres Pellicer (1).

El refectori.- Amb els seus 20 metres de llargada constitueix un conjunt elegant de tres voltes en el més pur estil gòtic. Les obres del refectori acabaren entre els anys 1483 i 1486 (2).

El claustre.- Data de finals del segle XV de dos pisos, és també d'estil gòtic, segons alguns autors, l'ala meridional fou finançada pels reis Ferran i Isabel (3).

L'església (4).- Construïda en una sola nau té 24,50 mts. de llargada per 6,41 d'amplada, amb un absis de 5 cares al fons (5). La seva arquitectura correspon al mateix període que el claustre o sia de finals del segle XV. Tenia sis capelles laterals, tres al costat de l'epístola (6,7,8) dedicades a les verges dels Dolors, Inmaculada, i del Roser; i tres a la banda oposada (9,10,11) a Sant Miquel, Sant Bernat i Sant Crist, actualment arruinades.

Al costat dret del convent en el sentit de l'entrada, es troba la capella de Sant Sebastià, bastida pels monjos en el trienni 1491-94 (12).

Ja en les darreries del segle XV, es comença la construcció de l'ermita de Sant Onofre, que s'acaba en el segle XVI (1478-1501).

En el segle XVI (1532-35) es construeix el campanar amb rellotge, en un estil eclèctic i amb una tècnica constructiva inferior a la que s'havia emprat en l'edificació de la resta dels components del conjunt del Monestir, d'aquesta mateixa



època.

En les derrereries del mateix segle (1592) i amb la fi de protegir el monestir de les invasions dels turcs i algerins, es va iniciar la construcció de la torre de defensa (13). Al 1597 es corona però no es cobrí, operació que fou realitzada al final del segle XVII (1679) pels mestres d'obres badalonins Josep Canals i Jaume Casas. Respecte al cobriment de la torre de defensa, és oportú observar, que aquest en la seva forma original, es degué conservar fins a dates ben recents ja que existeixen documents gràfics del 1927, en que la torre apareix coberta a quatre aigües amb teules ceràmiques.

Per completar el conjunt d'edificacions que trobem vinculades al convent, mencionar la que actualment es coneix per la Miranda i que per determinades raons, fou una ermita dedicada a Sant Jeroni.

Finalment mencionar l'ermita de Sant Climent construïda en el 1615.

La masia de Can Butinyà, sota de Sant Jeroni i al peu de la Serra de les Mosques d'Ase, conforma el segon conjunt arquitectònic notable de l'àrea del futur Parc. El seu origen es remonta al 1717, en el qual es tenen notícies d'una venda, de Josep Rovira a Felip Botinya, doctor en Dret i que dona nom a la finca.

Al 1727 s'enderroca l'antic mas, i es construeix el nou, finalitzant-se les obres al 1741.

Actualment, apareix com una típica masia senyorial catalana, en la qual destaquen els esgrafiats que es realitzen amb la restauració de 1793, i la torre de defensa, que és restaura-



da probablement a la mateixa època. Actualment el conjunt ^{es} troba en un perfecte estat de conservació.

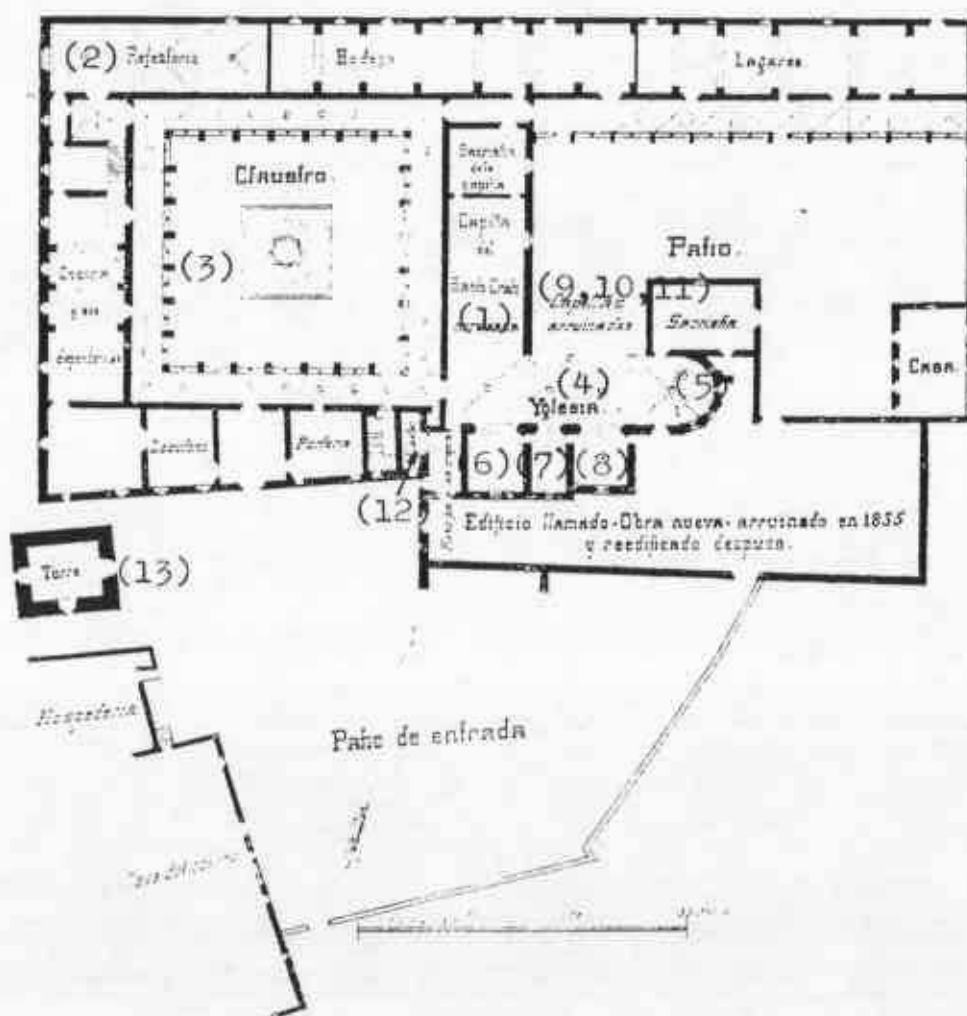
Ca l'Alemaný constitueix la darrera referència arquitectònica en l'àrea del futur parc de Sant Jeroni de la Murtra, existeixen referències seves en el segle XIV, i el seu nom sembla provenir d'un ermità anomenat Joan Alemaný de Toralla.

La masia fou restaurada en el estil noble italià, al segle XVIII.

El constant creixament que ha tingut la masia al llarg del temps, queda reflectit en les diferents construccions que configuren el immoble, tant pels materials com per les tècniques utilitzades, així les primeres edificacions, la façana de llevant, són de manposteria, mentre que les construccions posteriors són de totxo.

El conjunt de Ca l'alemany es conservà perfectament fins a èpoques recents, en fotografies de 1.919, apareix encara amb tot el seu esplendor. Inniciant-se la seva ràpida degradació, fins l'estat de ruina actual en la dècada dels 50.

San Gerónimo de la Muria





CAPITOL II

ESTUDI HISTÒRIC

ANTECEDENTS

Una vall frèstega (195 a. de C.- 1416)

La comunitat de Sant Jeroni de la Murtra i la instal·lació del seu Monestir a partir de 1416, van jugar un paper de primer ordre en la transformació del territori i de la morfologia de la vall. Aquesta irrupció, com a agents transformadors requereix, però, d'una aproximació al territori, en una situació antecedent al acte de fundació del Monestir.

Les primeres notícies de l'ocupació humana a la vall, provenen de la instal·lació d'una vila ibero-romana a partir de l'any 195 a. de C., moment de l'expensió romana per aquestes contrades, que donaria lloc a la posterior fundació de "Beautillo". Aquesta vila ibero-romana, que conservaria el nom primitiu de "Poiano" (Poià), té la primera referència documental cap a l'any 1291 amb el nom de "mansum vocato de la Murtra". També a l'any 1350, sabem que al lloc del Monestir hi ha un petit agrupament de 12 "focs" anomenat, Sant Martí de Poià, i entre ells es compta el Mas de la Murtra.

Però, a més del Mas de la Murtra, dos nuclis humans més venen a sumar-se, en una relació quasi tri-polar sobre el territori: són el Mas Cecarenya (Ca l'Alemanys) i el Mas del Canyet (Can Butinyà), dels quals ja es tenen referències des dels segles X i XIV respectivament.



El marc paisatgístic definit pels tres núclis originals - i que determinaran el seu procés evolutiu- és el propi d'un estat arcaic de l'agricultura i del poblament del camp català.

A l'any 1416 la comunitat arriba a la vall, per fer efectiva la compra del Mas de la Murtra. Amb paraules de Fr. José Sigüenza, aquest és el paratge que varen trobar :

"...y pusiéronle un devoto nombre llamándole San Gerónimo del valle de Belén por renovar la memoria y los lugares de la Tierra Santa y de su patrón San Gerónimo. Y porque la amenidad del valle y de la sierra representaban lo que el nombre decía. Está en el verano y en medio del invierno igualmente lleno de verdura, apacible a los ojos; los naranjos y cidros, murtras arrayanes y otras alegres plantas en tanta copia, que parecen nativos de aquel suelo, y en medio de ellos se ven tambien enzinas robustas y robles antiquísimos, pinos y madroños en grande espesura y compitiendo con todos ellos se levantan al cielo cipreses, parte plantados a mano y parte de la misma naturaleza de aquel suelo..."

FUNDACIÓ

Adequació del medi rural (1416-1491)

L'establiment de la comunitat, amb la venda a Joan Thomàs, prior de Mont Olivet, de la casa i conrreus del "Mas ça Murtra", obrirà el procés de colonització de la vall.

L'obra colonitzadora, que es iniciarà en aquesta primera etapa, consistirà en la fundació del Monestir i la progressiva



construcció de les dependències, i en l'adequació del medi rural mitjançant els aiguamolls existents des de l'any 1418.

Començaren edificant l'església en successives etapes, continuant amb el Claustre de baix (1465-69), el Sortidor (1469), el Claustre de dalt (1472-75) i finalment el Refectori (1483-86).

La morfologia del territori canviarà en la mida en que es transformarà la relació entre el conreu i el bosc, i s'adequarà la terra erma fruit del dessecament dels aiguamolls.

Els tres núclis originaris de població són els que estructuraran el desenvolupament agrícola de la vall: el Monestir, i els ara anomenats "Mas Nadal del Baix" (Ca l'Alemaný) i el "Mas Rovira" (Can Butinyà).

EXPANSIÓ

Una unitat de producció agrícola (1491-1793)

A començaments del segle XVI, es produeix l'expansió i flo-reixement del Monestir de Sant Jeroni de la Murtra. És el moment més àlgid, que el convertirà en una unitat de producció agrícola fins a les darreries del segle XVIII, de forma paral·lela a l'esplendor del camp a tota Catalunya.

Les transformacions en els edificis i en el territori ho evidencien. Mentre es continua amb l'ampliació de l'església (1533), el Monestir ja té edificades les dependències destinades a usos agrícoles, i entre els anys 1592 i 1679 es basteix la Torre de defensa, necessària per garantir una estabilitat econòmica i una continuïtat en l'explotació agrària.

29
SECRETARIA GENERAL

També s'inicia l'ocupació de la serralada, construint hi les capelles de Sant Onofre (1489-1501) i la de Sant Climent (1673). I a la plana el Mas Nadal del Baix passa a anomenar-se Ca l'Alemaný (1619) convertint-se en un mas senyorial a mitjans del segle XVIII, així com el Mas Rovira, que cap a l'any 1595 ja posseïa 60 "mojadas" de vinya i bosc, és esderrocat, a l'hora que construeix l'actual Can Butinyà (1727).

L'estructura dels camins és renovada quan, a l'any 1595 ja comença a construir-se el camí Reial del Monestir al riu Besòs, citant-se més tard com un camí de "Xipresos i Creu de terme", mentre que la connexió amb Badalona encara es realitzava riera avall.

Des dels anys 1570-71 fins a principis del segle XVII, es produeix una època de gran sequedat, que obligarà als residents a realitzar diverses obres: s'aprofundeix el pou tot buscant més caudal d'aigua, i es fan prospeccions per localitzar noves mines, per tal de garantir el caudal mínim per la subsistència i el conreu.

Per últim el conreu s'estén de forma considerable guanyant terreny als boscos, plantant-se vinya cap el Canyet (1613) i als anys 1661-62 de forma més intensiva prèvia tala dels boscos.

La veritable expoliació d'aquests boscos començarà, però, a partir de la Guerra dels Segadors, produint-se una nova tala dels boscos als anys 1651-52, més tard un incendi a l'any 1662 destruirà una bona part, destinant-se les terres al conreu de la vinya, i finalment una nova tala de pins i roures (1677), acabarà per resoldre la qüestió amb un balanç molt desfavorable per aquests últims.



DECADÈNCIA

De la forma rural a la perifèria degradada (1793-1982)

Als segles XIX i XX es va inicià la transformació de l'estructura social i econòmica de Catalunya. La decadència del marc rural català, en benefici del creixement espectacular de les ciutats, comportarà en el cas de Sant Jeroni de la Murtra, la transformació d'un enclavament religiós i polític conegut arreu del país, en una perifèria marginal, a cavall de dos municipis amb elevats índexs de creixement: Badalona i Santa Coloma de Gramanet.

Convertit el Monestir en caserna del General D. Frco. Milans a l'any 1808, en plena Guerra del Francès, Sant Jeroni de la Murtra es veurà afectat a partir d'ara, pels succesius decrets de desamortització. Els anuncis de venda a càrrec de l'Estat realitzats els anys 1821-22-23, dividiren la propietat en vuit lots, i després del incendi de 1835, aquesta venda es va fer efectiva l'any 1845.

Els diferents propietaris de Sant Jeroni, a principis del segle XX, convertiren el cenobi en una colònia d'estiueig, procedint a la reforma del interior dels edificis, i la construcció d'algunes cases a l'entorn d'aquest nou centre d'esbarjo.

Per primera vegada, l'any 1933, el Monestir es veurà sotmés a la llei del Tresor Nacional, però haurem d'esperar fins que, amb motiu de les primeres restauracions realitzades l'any 1972, el Monestir sigui declarat -encara que de forma nominal- "Monumento Histórico Artístico" (1975).

Avui només resta la propietat de Can Butinyà, en plena explotació, mentre que el Mas de Ca l'Alemany, abandonat a partir

de 1936, es troba en un procés de degradació accelerat.

El territori també es troba en un procés de transformació accelerada. Des de les últimes obres d'arrenjament del camí a Santa Coloma, realitzades l'any 1825, fins a l'obertura del camí del Canyet per l'Ajuntament de Badalona l'any 1972, les transformacions s'han limitat a un succeïu abandonament de les terres i a la construcció de dos aqüeductes, un per la conducció d'aigües a Badalona (ara fora d'ús) i l'altre des de Dos Rius a Barcelona (en funcionament). Però serà a partir dels anys 70, amb l'aparició del sobreixidor de les aigües del Ter, l'estesa de les línies d'alta tensió, i la proximitat del traçat de l'autopista, quan es provocaran noves alteracions, més importants en un territori ja de per si sotmés a un intensíssim ús per part de la població de les ciutats.

Expoliats els boscos i abandonats els conreus, l'imatge d'avui, és un viu contrast amb allò que havia estat segles enrera. El interès, però, que avui tenen els municipis implicats en la recuperació de la vall de Sant Jeroni de la Murtra, podria convertir els somnis en realitats.





CAPITOL III

EL CLIMA

El clima del futur parc de Sant Jeroni de la Murtra és mediterrani, o sia, que d'una forma atemperada té uns estius secs i calents i un període més fresc a ont poden produir-se gelades esporadicament.

La pluviositat en l'àrea del futur parc, oscil·la al voltant dels 600 l/m² any, si bé cal tindre en compte que les característiques del sòl, així com la sequedat fan que aquesta tingui una eficàcia menor que si estiguesim en una àrea de clima atlàntic.

Aquella pluviositat però, es precipita amb una gran irregularitat, tant a dintre del conjunt del any, com a dintre de cadascun dels mesos.

Així veiem que els mesos més humits són Setembre i Octubre o sia des de finals de l'estiu a la primera meitat de la tardor, al Maig també s'observa un increment de la pluviositat anyal, mentre que l'època de major sequedat correspon al mes de Febrer i Juliol.

Aquesta repartició irregular de la pluja, motiva un desequilibri en les precipitacions, de tal manera que als mesos plujosos cau un 33% d'aigua en contra del 25% que li correspondria, d'acord amb el repartiment proporcional.

Però si analitzem a diari aquesta desproporció encara és més accentuada, podent succeir que en un dia caigui practicamente el 99% d'aigua corresponent a tot el mes, com succeí d'acord amb les dades facilitades pel Museu Municipal de Bada

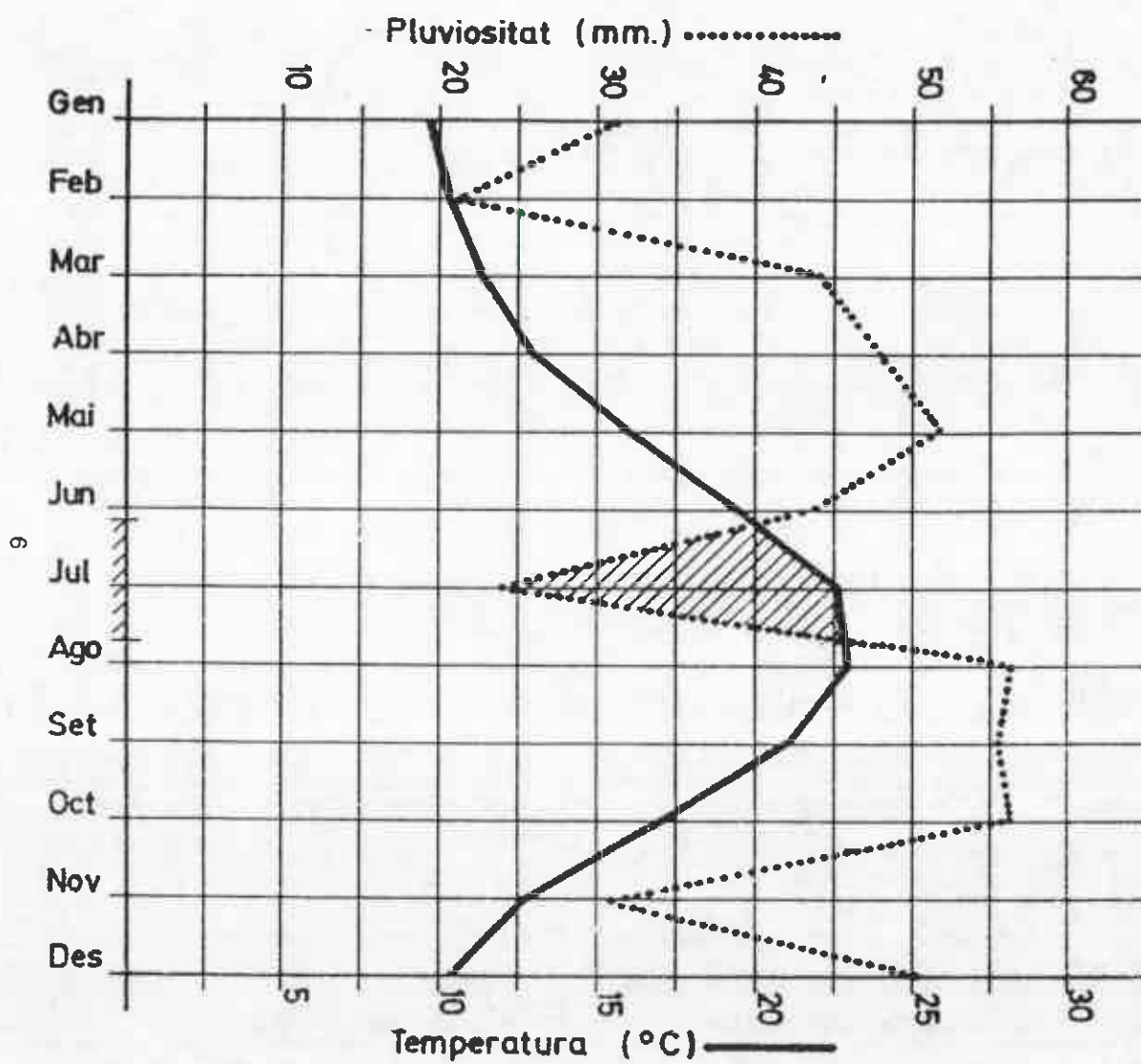
lona al 11 de Juliol de 1981, en que en un sol dia es precipiten els 101 l/m², quand la precipitació mensual fou de 102 l/m².

Aquest règim de precipitacions tan desequilibrat, té un efecte negatiu damunt del sol, ja que és la causa del creixement ràpid de torrenteres, i per l'altre banda exerceix una forta erosió, sobre el terreny, motiu pel qual, té encara més interès la conservació del recobriment vegetal.

En quand a les temperatures, aquestes oscil·lan entre 1° sobre zero per les inferiors, mentre que les superiors rarament superen els 30° encara que, excepcionalment, com succeí el 6 de juliol del 1982, les temperatures superen els 30° o com passà el 30/12/69 la temperatura es mantingué inferior als 3°.

Aquesta limitació tan en els extrems, com en la variació són degudes a la presència del mar, el qual provoca una humitat d'una mitjana superior al 70%.

En el diagrama o climograma que s'adjunta, en la consideració de que les condicions climatològiques, en les quals el valor de la pluviositat és mínima d'aigua caiguda és inferior al doble de la temperatura expresada en °C. S'observa que aquest període té una petita extensió des de la meitat de Juliol fins a la meitat de l'Agost. Siguent aquest petit període de clima àrid, el que configura la vegetació de l'àrea del futur parc forestal a Sant Jeroni de la Murtra.





CAPITOL IV

LA IMATGE MORFOLÒGICA

El sòl, el clima, la vegetació i la història han confirurat el paisatge del futur parc de Sant Jeroni de la Murtra.

En una lectura morfològica d'aquest paisatge, es diferencien dues grans zones: a) Des de darrera el Monestir fins a la carena de la serra de la Marina; i b) Des del peu del Monestir fins al barri de Montigalà abarcan tota la vall de la torrentera de Sant Jeroni.

La primera zona està caracteritzada per una topografia accidentada amb pendents que oscil·lant entre el 30% i el 50%. Aquest sector de l'àrea del futur Parc té una vegetació constituïda de brolles i pinedes esclarissades. També s'observa la presència de pins aïllats, restes d'antigues pinedes severament talades, els quals amb l'absència d'estrat arbustiu contrasten fortament amb la línia del horitzó, juntament amb les ermites de Sant Climent i de Sant Onofre.

L'agricultura ha tingut al llarg de la història poca incidència en ell, degut sobre tot, a la topografia difícil. Unicament cap el segle XIV a les cotes més baixes i pròximes al Monestir es conreava la vinya.

La segona àrea s'estén des del Monestir fins als límits de Montigalà. Abarcan la vall de la torrentera de Sant Jeroni, limitada a dreta i a esquerra per a una línia de turons, entre els quals van succeint-se, escorrenties molt erosionades o petites valls tancades en cul de sac, o passos cap a Badalona a

través del Canyet o cap a Santa Coloma per desota de Can Butinyà.

Aquí el paisatge malejat que s'hi troba reflecteix amb força tant el intens pasat històric que s'hi ha desenvolupat, com l'activitat depredadora actual. La presència històrica es concretitza en: les importants actuacions puntuals antropogèniques que hi són presents, les quals es poden dividir en: 1) arquitectòniques; 2) agrícoles; i 3) infraestructurals.

1) Arquitectòniques:

Entre les construccions destaquen: el conjunt històric del Monestir i les seves dependències que constitueixen un punt clau en la configuració formal de l'àrea del futur Parc.

Ca l'Alemany que malgrat l'estat de ruïna en que es troba en aquest moment, constitueix una fita visual remarcable en el paisatge, tant l'edifici estrictament com la seva àrea de influència immediata, definida per a la plantació de garrofers, el caire geomètric de la qual, contrasta vivament en el paisatge vegetal del seu entorn.

Can Butinyà, d'una incidència menor des del punt de vista de la configuració formal del paisatge per quedar oculta des de molts punts de l'àrea pel turó de les Mosques, però si que és un element a considerar com a referència històrica i com a centre d'una possible àrea d'equipaments.

2) Agrícoles:

Les explotacions agrícoles les constitueixen per a una banda, les restes dels antics conreus, i per l'altre els actuals que en conjunt configuren fortament el paisatge d'aquest sector.

Les primeres estan principalment integrades pels camps i les vinyes abandonades, amb forta incidència formal, a través d'aterrassaments.

Les segones són les explotacions agrícoles actualment existents, en les quals cal diferenciar:

1) Els horts obrers en explotació que aprofiten les minses aigües que descurreixen per la torrentera, que s'estenen per damunt de les antigues terrasses triangulars al peu del Monestir, que reemplaçan els conreus històrics, per una explotació més lligada a les necessitats immediates.

2) S'observa en àrees del futur Parc, una recuperació de l'agricultura com a primera activitat, això s'aprecia en tres punts concrets:

a) Als turons que separen Sant Jeroni del Canyet on s'ha replantat la vinya.

b) Al costat del Monestir a on es torna a conreua l'horta.

c) A Can Butinyà a on des de fa temps es desenvolupa una explotació agrícola intensa i amb tendència a creix.

3) Infraestructurals:

Integrades pels aqüeductes per a la conducció d'aigua i pels camins i rierams, que lligats a les explotacions agrícoles i als elements arquitectònics esmentats, configuren la xarxa viària important en la formalització de la imatge del lloc.

La vegetació malgrat l'agressió que soporta degut a l'ús intens de l'àrea del futur Parc, reflecteix encara, en forma prou clara, l'antiga colonització del territori per l'home, tant en la presència d'elements aïllats, com puguin esser les figueres, atzavares, robines, ametllers, etc., testimonis de les explotacions més recents serien les esmentades plantacions de garrofers.

La vegetació natural aquí, es distribueix en forma de petits



bosquet aprofitant les condicions microclimatològiques favorables.

Un element vegetal important en la configuració del paisatge del àrea del futur Parc forestal, ve donat pel bosquet de ribera, que juntament amb el canyisar, s'estén per a la ribera de Sant Jeroni, constituint un element d'estructurador important de la vall.

Finalment una topografia suau, poc coberta per la vegetació apareix clarament com a configuradora d'aquest sector, destacant en ell el Calvari, el qual contrasta precisament amb aquesta topografia poc accidentada, surgeix com una fita important del Parc, que cal potenciar.

CAPITOL V

FUNCIONAMENT ACTUAL A L'ÀREA DEL FUTUR PARC

La presència immediata dels nuclis de Santa Coloma i Badalona, fa, que a l'àrea del futur Parc, s'hi desenvolupin en aquest moment d'una forma espontània, incontrolada i desordenada un extens ventall d'activitats. De les quals mentre unes són localitzables, les altres s'estenen d'una forma indefinida per tota l'àrea.

En aquest moment les activitats principals que es desenvolupen en el Parc i llur localització són les següents:

Caça.- És una activitat que per raó de les seves propietats característiques no es pot circumscriure a cap punt concret del Parc.

Pasturatge.- En forma aproximada se li pot assignar el sector dels prats de gramanets i arbustos baixos, en els turons que limiten la torrentera. Al voltant de Ca l'Alemany s'accentua aquesta activitat.

Passeig, footing, jogging, etc. .- Es fan al llarg dels camins

Excursions.- Es localitzen una major pràctica d'aquesta activitat a la Serra de la Marina, darrera del Monestir.

Camping.- Es una activitat purament anecdòtica, aquí els emplaçaments són diversos, el nombre de tendes reduït i les estades curtes.

Explotacions agrícoles.- a) En ple rendiment i dedicació intensa a Can Butinyà; b) En estat precari, rodalies del Convent i vinyes dels turons del costat de la carretera del Canyet; c) horts clandestins: el peu del Monestir aprofitant la minsa quan

titat d'aigua que discorre per la torrentera com a conseqüència de les fuites del sobreexidor.

Trial, moto-cross i similars.- Són les activitats d'efectes més degradants i depredadors damunt del territori. Es localitzen, principalment, en una franja de 200 metres d'amplada a l'alçada de Ca l'Alemanys i perpendicular a la torrentera. La concentració que la seva pràctica porta, al voltant de les ruïnes, no ajuda en cap sentit a deturar la seva degradació actual.

Neteja i manteniment de vehicles.- Es fa generalment a les esplanades accessibles amb el cotxe, i particularment a les que es troben a prop de cursos d'aigua o bassals importants. Aquesta activitat és la segona en intensitat, pel que fa a la degradació de l'entorn, perquè l'operació de neteja i/o manteniment es complementa amb la de canvi d'oli, abocament de deixalles, etc. La topografia suau fa que els vehicles vagin obrint noves vies camp a través, augmentant així la seva penetració a l'interior, afectant més àrees per aquest fi.

Festes populars.- Es realitzen a l'explanada situada al costat Nord-Est del Monestir. Per citar un exemple l'any 1982 amb motiu d'una peregrinació mariana, es concentraren en el Parc unes 10.000 persones i per la festa major del mateix any l'Ajuntament de Santa Coloma, muntà una plaça de braus portàtil.

Fontada.- És general per tot el Parc a les esplanades que, o bé, són accessibles amb el cotxe, o hi queden pròximes, principalment si hi ha ombra. Els usuaris del Parc en família solen desenvolupar la seva activitat a prop del seu vehicle. D'una forma aproximada s'emplaçaria a les àrees del bosc immediates al Monestir de topografia suau, i al final de la vall al límit amb Montigalà.



Futbol.- En pla informal,aprofita el lloc de topografia plana,principalment al costat de la torrentera,a l'alçada de Ca l'Alemanys i a les amplies terrasses al peu d'aquest.

Retirs.- Per a meditar, patrocinats per la Casa de Santiago,es desenvolupa a la part restaurada del Monestir.



CAPITOL VI

INTERPRETACIO DE LA NORMATIVA DEL P.G.M.

El Pla Especial del parc forestal de Sant Jeroni de la Murtra, que es promourà d'acord amb els articles 208 i 210 de les Normes Urbanístiques del Pla General Metropolità.

Els límits proposats en el capítol I, comprenen en el seu interior les qualificacions següents:

6b parc de nova creació de caracter local.

6c parc de nova creació de caracter metropolità.

28 parc forestal de repoblació.

26 lliure permanent.

7b equipaments de nova creació de caràcter local.

7c equipaments actuals i de nova creació a nivell metropolità.

Si bé el desenvolupament de la proposta requeriria una requalificació important en l'àmbit del Parc. En tenir en compte que el Pla planteja en el seu conjunt una capacitat edificatòria per a usos públics i col·lectius per sota de les previsions del P.G.M., es considera per les raons que s'assenyales més endavant, que es poden desenvolupar les propostes del Pla Especial, conservant les qualificacions assignades pel P.G.M.

1).- En quant al sòl qualificat de Repoblació (28), perquè les propostes del Pla són compatibles amb allò que estableix l'article 210, 2, 3r i article 210, 3 de les N.N.U.U. del P.G.M.



2).- En quant al sòl no urbanitzable, qualificat de lliure permanent (26),perque a l'estar situat dins l'àrea d'influències d'un sistema general (entre un 28 i un 7c), hom es sotmetrà a allò que es disposi en la legistació aplicable en la matèria i al que estableixen les N.N.U.U. del P.G.M. en reglamentar els sistemes generals,tal com determina l'article 162 de les mateixes Normes.

Per tant,de conformitat amb l'article 161.2 de les dites Normes, en relació al 85 de la Llei del Sòl,per remissió del 86 del mateix text legal,sensa necessitat de canviar-ne la qualificació,podran fer-s'hi camins,construccions i instal.lacions vinculades amb l'execució o amb el manteniment d'obres i de serveis públics i fins i tot edificacions i instal.lacions d'utilitat pública o interès social seguint-se per aquestes el procediment del Pla Especial del conjunt de Sant Jeroni de la Murtra,ja que les competències atribuïdes a la Comissió Provincial d'Urbanisme per l'esmentat art. 43.3 corresponen a la Corporació Metropolitana en el nostre àmbit territorial.

Tal com s'ha dit abans, al ser-li aplicable la reglamentació dels Sistemes generals,aquests sols també podran ser objectiu d'expropiació.

3).- En quant al sòl qualificat de Sistema General d'Equipaments d'interès metropolità,tant si s'hi proposen edificacions com si no, l'article 214.5,últim paràgraf de les N.N.U.U. del P.G.M. (text aprovat per la Generalitat),possibilita que quan un Pla Especial consideri que no és necessària l'afectació del sòl per a equipament,per no exigir-ho temporalment el sector on s'ubica,el sòl es destinarà a parc o jardí públic.

4).- En quant al sòl qualificat de Sistema General de parc metropolità (6c), la proposta de l'Avanç en destina solament una petita part a 7b. I encara que sí és modificació del P.G.M. i alhora comporta modificació, no esgota la capacitat edificatòria otorgada pel propi P.G.M., per tant són possibles les edificacions proposades sensa alterar la qualificació del sòl, sempre que, de conformitat amb les N.N.U.U. del P.G.M., no ultrapassin l'ocupació del 5% de les superfícies del parc i limitin la seva alçada a 10 m., o a 15 en cas de projectar-se un cos singular.



SEGONA PART



CAPITOL VII

MEMORIA

91
Aprovat definitivament pel Con-
seil Metropolità en sessió
de data 4-12-86 Acord
publicat en el B.O.P.
num. 313 de data 31-12-86
EL SECRETARI GENERAL,

MEMORIA JUSTIFICATIVA

Els motius principals que justifiquen la urbanització de la vall de Sant Jeroni són:

1.- La importància històrica del lloc: L'àrea objecte del Pla conté un paisatge fortament humanitzat, com a conseqüència de la implantació en ella del convent de Sant Jeroni i la masia de Ca l'Alemany, que l'han configurat formalment a través dels conreus, la xarxa viària i les infraestructures de rec.

2.- El lloc constitueix una unitat fisiogràfica: La vall apareix amb uns límits definits i amb unes característiques diferenciadores de l'entorn, quan a la seva estructura general i continguts, així com en el seu paisatge vegetal. Permeten això que un tractament compositiu i funcional de la vall s'integri harmònicament en el seu entorn immediat.

3.- El tradicional ús social i massiu de la zona: El dèficit d'espais verds a Santa Coloma i Badalona ha originat que Sant Jeroni i les seves rodalies es convertís en un parc urbà pels habitants d'aquest municipis.

MEMORIA DESCRIPTIVA



Àrea de influència i característiques del Parc

La presència d'una via important en el seu extrem Sud suggereix la possibilitat d'atribuir-li una àrea d'influència metropolitana, però el fet que la mateixa via marqui el límit del parc del Tibidabo, futur parc central, amb el nucli barceloní, permet suposar que els possibles usuaris de Barcelona, en entrar en funcionament el parc del Tibidabo, utilitzaran més aquest que el de Sant Jeroni, amb un emplaçament molt més marginal.

Per tant sembla correcte atribuir al parc de Sant Jeroni una àrea d'influència més reduïda, en la que s'inclouen fonamentalment els municipis de Badalona i de Santa Coloma, en primer lloc i en segon terme el de Montcada.

Organització física

1.- Zona rústega:

S'estén des de darrera del Monestir fins al camí vell de Montcada, i des de la Riera del Canyet fins a la Riera de Can Calvet i el Camí de les Ermites, en ella predomina el bosc autòcton. Una xarxa viària amb traçat paisatgístic que permet el pas dels vehicles contra incendis, uneix, a través de boscos i clarianes els principals centres d'interès de l'àrea, la Miranda, l'aparcament, les ermites de Sant Onofre i Sant Climent, l'estany i les canteres.

2.- Zona plurifuncional:

D'usos més diversificats, compren la totalitat de la torrentera des d'el Monestir fins a Montigalà. En ella s'hi troben:

a) L'àrea de fontada (pic-nic), que va de l'anella de circulació rodada fins la Riera-Passeig i s'esten per damunt les suaus pendents laterals de la torrentera i s'organitza interiorment al voltant de les unitats de servei (aigua, graelles i mobiliari adequat).

b) Les àrees d'activitats col·lectives i esportives, que s'estenen en les terrasses situades enfront de Ca l'Alemany i que són accessibles des de les àrees de fontada, emplaçades a ambdós costats de la torrentera.

c) La plantació reticular de garrofers suportada en els ja existents.

d) L'avinguda del Calvari i la plantació de xipresos.

e) L'entorn del Monestir de Sant Jeroni amb la plaça de la Font.

f) La plaça i els accessos al Monestir des d'el passeig de la Riera.

g) L'accés al Parc des de Montigalà, àrea deprimida i organitzada al voltant d'un element simbòlic d'aigua.

h) La plaça d'accés al Parc des de Santa Coloma.

i) Els aparcaments amb una capacitat mitja de 250 cotxes, units als accessos rodats del Parc.

j) Ca l'Alemany i la seva avinguda d'accés.

3.- Sistema viari:

Es compon de:

a) El camí de tancament, exclusivament peatonal, que discorreix per les cotes més altes de les estribacions que delimiten la torrentera. Recorregut isovisiu, configura la imatge exterior del Parc.

44
SECRETARIA GENERAL
b) L'anella de circulació rodada resultant del desdoblament del vial del P.G.M. que creua el Parc, connecta a través dels aparcaments amb els accessos rodats, permet l'aparcament lineal i suporta les unitats de servei de l'àrea de fontada. S'integra al conjunt a través del tractament de la vegetació de les voreres i els corresponents talussos i desmunts.

c) Riera-Passeig, descomposat en dos passetjos arbrats que flanquegen el llit de la riera, en la qual es mantindrà la vegetació propia. Els passetjos marquen també el canvi de vegetació de l'alzinar al bosquet de Ribera.

d) Passeig històric, d'accès des de Santa Coloma de Gramanet, restauració i perllongació conservant el disseny actual ja existent fins la plaça de la Font, deslligant-lo de la circulació rodada.

e) Camins intermedis amb una amplada de dos a tres metres i arbrats, uneixen centres d'interès del Parc entre ells o amb els vials més importants, destacant el que uneix la Riera-Passeig amb Ca l'Alemanys.

f) Camins de ferradura, que com els anteriors són recuperats i millorats quan això sigui factible del conjunt dels ja existents.

4.- Sistema hidrogràfic:

Compren:

a) L'estany de Can Serra, al peu de l'ermita de Sant Climent, patit embassament aconseguit aprofitant la topografia del lloc.

b) Un element simbòlic de referència a l'aigua, al final de la Riera per l'accès de Montigalà.

Proposta de nous usos



Els criteris adoptats en la definició dels nous usos del Parc són:

1.- Foragitar del Parc les actuals activitats degradants, refusant l'alternativa d'ordenar-les, en el **supost** de que això fos possible, per entendre que cal canviar, i si més no intentar-ho, els hàbits dels usuaris del Parc així com la imatge que d'ell se'n té com a espai residual i degradat, per començar a considerar-lo com un espai útil socialment, tant a nivell individual com col·lectiu.

2.- Organitzar les que actualment s'hi realitzen dintre del context del futur Parc, com ara són l'excursionisme, footing, fontada, passeig, etc.

3.- Introduir nous usos que siguin compatibles amb les característiques paisatgístiques i històriques del lloc, enriquint el nombre d'activitats que el ciutadà pugui desenvolupar-hi en el seu interior.

Respecte als equipaments que s'han d'establir en les zones classificades com a 7b, és una qüestió a determinar a partir de les necessitats dels municipis més directament afectats pel Parc, Santa Coloma i Badalona, tot assenyalant com ja s'ha fet abans, la conveniència de triar aquells que es beneficiïn de la proximitat del Parc, i que al mateix temps garanteixin una transició correcta entre el Parc i la ciutat: equipament escolar especial (escola natura) esportiu, horts familiars i viviers.

ÀREA GENERAL

Les activitats i els corresponents emplaçaments que es propo-
sen per a desenvolupar al Parc són:

.- Excursionisme i recorreguts per la natura: A l'àrea rústica de la Serra de la Marina fins els darrers del Monestir.

.- Les activitats culturals: Exposicions, representacions teatrals, etc, a l'interior del Monestir i el seu entorn immediat, el disseny del qual s'orientarà en aquest sentit.

.- La pedrera convenientment tractada es transforma en un escenari.

.- Fontada (pic-nic): Es realitzarà en tota l'extensa superfície escalonada que s'estén per les vessants interiors dels turons que delimiten la torrentera, des d'el Monestir fins a Montigalà, estant l'àrea limitada superiorment per l'anella de circulació interna.

.- Les concentracions multitudinàries es desenvoluparan a les terrasses que es troben al peu de les ruïnes de Ca l'Alemaný.

.- El futbol sempre amb un caràcter amateur i informal, també a les terrasses inferiors de Ca l'Alemaný.

.- El footing, la marxa, el jogging, etc., poden realitzar-se correctament pel Parc, recorrent el camí de la carena i la xarxa interior de camins.

.- Horts familiars i/o vivers, per les seves característiques especials (Règim de propietat, infraestructura, dificultat del control visual, etc.), podrien emplaçar-se a l'extrem Nord-Est del Parc, per entendre que això garantiria una transició suau entre el Parc i el verd d'interès tradicional.

.- El passeig constitueix una activitat clau en el Parc, a través del Passeig de la Riera, els accessos històrics de Santa Coloma, el camí de les carenes i la xarxa viària interior.

97
SECRETARIA GENERAL

.- Granja escolar: Si s'estableix un pacte entre la C.M.B. i la propietat de Can Butinyà, podria emplaçar-se en el sector d'aigua, classificada com a 7b, aprofitant l'explotació agrícola actual.

Criteris generals de disseny

Tenen com a objectiu estructurar la composició del Parc a través de la plantació arbòria i arbustiva, a partir de les diverses espècies triades i de llur distribució.

Per aquesta raó, les dues grans parts en que es subdivideix el Parc funcionalment, la zona rústega i la zona plurifuncional, apareixen diferenciades a través de la plantació. La primera es repoblarà de Pi pinyoner i Alzines en menor nombre. A la segona, la plurifuncionalitat, s'abandona el criteri d'una repoblació fonamentada en el bosc autònom per introduir-hi una major artificialitat, amb la plantació d'espècies no espontànies però perfectament adaptades a la climatologia local, amb les quals es construirà un nou paisatge vegetal on no s'amaga el sentit de la intervenció humana, però tampoc s'arquitecturitza el paisatge. Es proposa una mutació híbrida a mig camí entre com transforma el paisatge l'arquitectura i la recerca d'un paisatge mediterrani.

Les plantacions arbòries diferencien les àrees, i accentuen la topografia etc. Així per exemple els oms i els pollancres delimiten la Riera, les alzines i els roures les àrees de fontada, els xiprers els camins, els plàtans l'anella circulatòria, els garrofers, l'entorn de l'antiga masia de Ca l'Alemanys, etc., mentre que els arbres d'horta (tarongers, ametllers, llimoners, etc.), omplen les terrasses del Monestir.

Per l'àrea del Monestir i la seva rodalia, en funció de la seva importància arquitectònica-històrica, es proposa, per a un desenvolupament posterior, un criteri compositiu precís, fonamentat en l'ús específic de l'àrea i en la valoració històrica del lloc.

98



Amb aquest criteri en el Parc, globalment, i en forma aproximada, es diferencien dos nivells d'artificialitat: La Serrelada Litoral amb plantació autòctona i espontànea, complementada per una repoblació, i el sector plurifuncional amb una major artificialitat creant un paisatge entre agrícola i paisatgístic, que prepara una transició suau del Parc de Sant Jeroni de la Murtra cap a Montigallà i Badalona.

Ignasi



CAPITOL VIII

NORMATIVA

Art.1.- El Pla Especial del Parc forestal de Sant Jeroni de la Murtra, es promou d'acord amb els articles 208 i 210 de les Normes Urbanístiques del Pla General Metropolità.

Art.2.- L'àmbit d'aplicació d'aquesta normativa queda definit en el corresponent planol de límits.

Límit del Pla Batlloria-Montigalà, límits finques 19 (B), 20 (B), 3 (B), 15 (B), 21 (B), 2 (B), Camí vell de Montcada des de la intersecció amb el límit de la finca 2 (B) fins al límit del Parc de Sant Mateu, límit Parc Sant Mateu, vial P.G.M., (10-2 (S.C.), 23 (B)), 26 (B), Camí de ferradura tangent al mur de la Torre Pallaresa, Torre Pallaresa, canvi qualificació P.G.M., i 21 (B).

Art.3.- La normativa present està referida a les N.N.U.U. del P.G.M., les quals seran d'obligat compliment en tots aquells aspectes no contemplats en aquesta normativa.

Art.4.- En la configuració física del territori, són normatius a nivell d'avantprojecte, els planols següents:

Nº 01. LIMITS DEL PARC

Nº 11. AJUSTAMENT DEL TRAÇAT VIARI INTERIOR PARC I SITUACIO D'AREES EDIFICABLES.

Nº 12. ORDENACIO GENERAL

Nº 13. AREES FUNCIONAL I SISTEMES

Nº 14. VEGETACIO

Nº 16. APARCAMENTS

Nº 19. SISTEMA VIARI

Nº 28. PLA D'ETAPES

100
COMISSARIAT
D'INSTRUMENTS
DE LA GENERAL
SECCION GENERAL

Art.5.- Són propostes de disseny susceptibles d'un desenvolupament posterior, les corresponents als plànols:

- Nº 20. ACCES STA. COLOMA
- Nº 21. ACCES CA L'ALEMANY
- Nº 22. ACCES MONTIGALA
- Nº 23. CA L'ALEMANY
- Nº 24. EL CALVARI
- Nº 25. PLAÇA DAMUNT MONESTIR
- Nº 26. PEDRERA
- Nº 27. LLAC

Art.6.- L'edificabilitat es circumscriurà als perímetres assenyalats en el plànol 11, els quals queden circumscrits a les àrees de menor impacte visual indicades en els documents gràfics.

Art.7.- L'edificabilitat serà de $0'1 \text{ m}^2$ de sostre per 1 m^2 de la superfície del perímetre anterior en les zones classificades com a 6c pel P.G.M. amb una alçada reguladora de $7,55 \text{ m}^2$.

Art.8.- L'edificabilitat serà de $0'03 \text{ m}^2$ de sostre per 1 m^2 de sòl en el perímetre assenyalat en zones classificades com a 7c pel P.G.M. i una alçada reguladora de $7'55 \text{ m}^2$.

Art.8 bis.- L'edificabilitat total dels habitatges de l'entorn immediat al Monestir restaurats o reconstruïts segons projecte global, en el qual es respectin els caràcters històrics i estètics del lloc, no superarà la existent en el moment de presentar l'esmentat Plà pel seu aprovament pel Patronat del Parc.

Art.9.- Es prohibeix el desenvolupament, a l'interior del Parc, de totes aquelles activitats que puguin alterar o desfigurar el seu paisatge, les espècies vegetals i els sistemes ecològics.

101
SECRETARIA

Art.10.- Al interior del Parc, cap instal·lació ni servei podrà ser de propietat privada. L'admissió dels usos públics i col·lectius especials previstos pel Plà, s'ajustaran a la forma que determini el Patronat del Parc de Sant Jeroni.

Art.11.- En tot l'àmbit d'aquest Plà Especial, no podran instal·lar-se ni tanques publicitàries ni cap element similar que deteriori la seva imatge.

Art.12.- Al interior del Parc solament s'autoritzarà la construcció de:

a) Les unitats de serveis , edificacions mínimes d'una sola planta que amb una superfície màxima de 20 m², contenen serveis sanitaris, punts d'aigua, recollida de deixalles i opcionalment servei de bar, i annexes a elles, graelles i en àrees convenientment dissenyades, mobiliari pel píc-nic. L'emplaçament de les unitats de servei es descriu en els planols corresponents.

b) Els equipaments i instal·lacions que resultin de l'ordenació proposada.

La construcció de totes les obres noves del Parc que s'inscriuran en els perímetres que s'assenyalen al planol, estarà subjecta a l'aprovació dels seus projectes corresponents o estudi d'impacte quan calgui, per part del Patronat del Parc de Sant Jeroni.

Art.13.- No es permetrà l'establiment en el recinte del Parc de cap tipus d'infraestructura, aliena en forma que distorsioni el paisatge o funcionalitat del Parc.

Art.14.- El desenvolupament de les infraestructures necessàries al Parc s'ajustarà a les directrius d'aquest Plà Especial.



Art.15.- L'autorització per a la realització de qualsevol obra de millorament, manteniment o restauració que incideixi en el paisatge del Parc dependrà de la conformitat del Patronat amb els procediments aprovatoris factibles segons els casos presentats.

Ignasi

CAPITOL IX

PLA D'ETAPES

I ETAPA



1) Constitució del Patronat del Parc de Sant Jeroni de la Murtra, integrat pels Ajuntaments afectats i la C.M.B.

2) Prohibició de les pràctiques agressores del paisatge i dels equilibris ecològics al interior del Parc.

3) Adquisició dels terrenys pel desenvolupament d'aquest Pla.

4) Trantament dels sòls desertitzats.

5) Creació del passeig de la Riera, enllaç Badalona-Monestir, incloent-hi la plaça d'accés des de Montigalà, i l'arranjament de les terrasses al peu del Monestir, així com la nova plaça-jardí pensile i els seus accessos.

Perllongació i restauració del camí històric d'accés des de Santa Coloma comptabilitzant la plaça d'accés i la plaça de la Font i la Pedrera.

6) Creació de l'anella de circulació perimetral i dels aparcaments així com les unitats de servei corresponents, incloent-hi la vegetació.

Es dotarà al Parc dels mitjans humans, tècnics i econòmics per a garantir la seva defensa i manteniment, d'acord amb la part realitzada.

II ETAPA

7) Repoblació zona rustega, de fontada i limítrofes.

8) Jardinatge rodalies convent de Sant Jeroni.

Es dotarà al Parc dels mitjans humans, tècnics i econòmics per a garantir la seva defensa i manteniment, d'acord amb la part realit-

zada.



III ETAPA

9) Obertura del camí peatonal de tancament.

10) Restauració o enderroc de les ruïnes de Ca l'Alemany segons el seu estat en el moment d'executar el Pla i construcció de la unitat de serveis i informació corresponents.

Arrenjament del seu entorn i tractament de les terrasses i passeig de connexió amb la Riera.

11) Obertura del Passeig central i dels camins complementaris en el Calvari. S'inclou la plantació corresponent.

12) Desenvolupament dels sistemes de camins secundaris i de ferradura o abast i plantació corresponent que s'indica en el plànol.

Es dotarà al Parc dels mitjans humans, tècnics i econòmics per a garantir la seva defensa i manteniment, proporcionalment a la part realitzada.

IV ETAPA

13) Construcció de l'estany, obra civil. Tractament de les ribes i plantació en la seva àrea d'influència.

14) Reconstrucció de la Miranda.

15) Tractament de la pedrera.

Es dotarà al Parc dels mitjans humans, tècnics i econòmics per a garantir la seva defensa i manteniment, d'acord amb la part realitzada.

CAPITOL X

GESTIO, PROTECCIO I MANTENIMENT



Per a la gestió del nou Parc urbà, d'acord amb l'article 10, es proposa la creació del Patronat del Parc de Sant Jeroni de la Murtra, integrat per representants de la Corporació Metropolitana de Barcelona i dels ajuntaments de Badalona, Santa Coloma de Gramenet i Montcada, les funcions del qual consistiran en:

1) Coordinar la captació de recursos per a l'adquisició dels terrenys i la posterior realització del Parc.

Atenent a l'envergadura del Parc i a l'elevat cost econòmic que suposa l'adquisició dels seus terrenys i a la complexitat que es preveu en aquesta operació atenent a la complexitat del planol cadastral.

Agilitzaria molt el procés d'adquisició del sòl l'existència d'un ent exclusivament dedicat a aquesta finalitat des del inici de la gestió del Parc.

2) Vetllar pel compliment del Pla Especial.

Si bé en aquest Pla Especial es defineix clarament l'estructura organitzativa del Parc, s'ha d'assenyalar que en la seva configuració física existeixen aspectes als quals caldrà donar una definició concreta, ja sia durant l'execució del projecte o en el decurs dels anys, els quals, com ara són l'aprovació de l'estudi d'impacte i l'admissió d'usos alternatius, fan imprescindible l'existència del Patronat com a interlocutor vàlid i si més no com a assessor fiable.

SECRETARIA GENERAL

3) Gestió econòmica i manteniment del Parc un cop aquest estigui en marxa.

En la gestió econòmica del Parc, un cop aquest realitzat, el Patronat podria assumir certes accions tendents a l'obtenció d'una rendabilitat econòmica del Parc, perquè el manteniment d'aquest no fos tan gravós a les administracions municipals, com ara la venda de publicacions i posters relacionats amb el Parc, cobrar l'aparcament a l'anella interior, mentre que els parkings externs serien gratuïts, lloguer de material esportiu, lloguer de jardins familiars, organització de festivals, promoció de socis protectors del Parc, etc. Si bé resulta evident que els ingressos per aquests conceptes no aconseguiran les despeses del manteniment, si més no, tenen l'aspecte positiu de que el públic usuari es sentirà més identificat amb el "seu" Parc, i per tant el respectarà més, disminuint així els costos de manteniment, el que suposarà també una altra reducció de les despeses.

Guindal

CAPITOL XI
ESTUDI ECONOMIC



- 1) Adquisició dels terrenys pel desenvolupament
d'aquest Plà Especial.

Sol rústec: $983,100 \text{ m}^2 \times 40 \text{ Pts/m}^2 =$	39.324.000 ²
Sol de conreu: $860.812 \text{ m}^2 \times 80 \text{ Pts/m}^2 =$	68.864.960 ²
Total	108.188.960 ²

- 2) Renovellament de sols en les àrees desertitzades. 5.700.000²

Total	5.700.000 ²
-------	------------------------

- 3) Obertura Passeig-Riera: Montigalà-Badalona-
Monestir, places d'accés pensiles i tracta-
ment de terrasses.

Inclòs moviment de terres i plantació de voreres.	33.000.000 ²
Total	33.000.000 ²

Retauració i perllongació camí històric d'accés
a Sta. Coloma. Inclòs moviment de terres, places i
plantació de voreres.

Total	11.000.000 ²
Total	11.000.000 ²

- 4) Construcció de l'anella de circulació perimetral
i aparcaments. Inclòs moviment de terres, planta-
cions i unitats de serveis amb les instal.lacions
i plantació corresponents.

Total	65.000.000 ²
-------	-------------------------

TOTAL PRIMERA ETAPA

222.888.960-

- 5) Plantació, arbrat en general a excepció de les plantacions compreses en altres apartats. Executada per sectors tancats al públic perquè l'arbrat tingui resistència suficient per a suportar l'erosió a que esta sotmes.

a) Zones rústiques.

70 Ha. x 60.000 ₧/ha. 4.200.000-

b) Zona fontada i limítrofes.

40 Ha. x 400.000 ₧/ha. 16.000.000-

Total 20.200.000-

- 6) Rodalia Monestir, jardinatge i obres complementaries.

10.000.000-

Total 10.000.000-

TOTAL SEGONA ETAPA 30.200.000-

- 7) Obertura del camí peatonal de tancament. Inclòs moviment de terra i plantació de voreres.

15.000.000-

Total 15.000.000-

- 8) Ca l'Alemanys. Restauració o enderroc de les ruïnes segons el seu estat en el moment d'execució del Pla. Construcció unitats de serveis.

8.000.000-

Total 8.000.000-



9) El Calvari. Plantació de xipresos i lladoners al conjunt de la muntanya del Calvari i obertura del passeig i camins complementaris. _____ 7.000.000²

Total 7.000.000²

10) Desenvolupament dels camins secundaris i de ferradura: arbrat, correccions topografia i plantació segons plànols. _____ 15.000.000²

Total 15.000.000²

TOTAL TERCERA ETAPA 45.000.000²

11) Construcció de l'estany, incloent-hi moviment de terres, obra civil, impermeabilització, tractament límits i plantació. _____ 10.000.000²

Total 10.000.000²

12) Reconstrucció de la Miranda. _____ 1.000.000²

Total 1.000.000²

13) Tractament de la pedrera. _____ 6.750.000²

Total 6.750.000²

14) Varis i imprevistos. _____ 5.000.000²

Total 5.000.000²

TOTAL QUARTA ETAPA 22.750.000²

110
SECRETARIA GENERAL
TOTAL DE LA INVERSIO: TRES-CENTS VINT MILIONS VUIT-CENTS TREINTA
VUIT MIL NOU-CENTS SEIXANTA. (320.838.960⁴).

Proposta-hipòtesi de manteniment

El cost global de manteniment del Parc no comptabilitzant costos de personal, serà per un valor aproximat de 2.000.000⁴ de pts./any.

Agustí

INFORMA-ESTUDI SOBRE L'EMPLAÇAMENT D'UN VIVER MUNICIPAL AL
PARC FORESTAL SANT JERORI DE LA MURTRA



-I-

De la lectura atenta del "Anexe a l'Estudi sobre la ubicació, dimensions i característiques del futur Viver Municipal de Badalona", es dedueixen les consideracions següents:

1).-L'Estudi té un caràcter eminentment economicista, ja que una bona part del seu contingut, es dedica a provar la seva rendibilitat, enfront d'altres qüestions que apenes si es plantejan al informe, com ara són, la definició de les característiques físiques i climatològiques ideals d'un espai geogràfic per acollir el viver, les característiques essencials d'aquest, etc.

2).- No s'observa amb claredat l'existència d'una relació biunívoca entre les propietats dels emplaçaments escollits i les atribuïbles i exigibles a un espai adequat per l'asentament d'un viver. Consideracions en resum, que inviten a la reflexió sobre si l'asentament ha estat triat inicialment a priori, i l'estudi té com a objectiu, comprovar la bondat de la decisió presa.

-II-

A més de les consideracions generals sobre l'Anexe, en la propia valoració física dels asentaments suggerits pel nou viver municipal, s'observa com aquest generen una sèrie de contradiccions respecta a la filosofia, l'estructura i el disseny que pel Parc de

de Sant Jeroni de la Murtra proposa el Plà Especial.

La ubicació del viver en qualsevol dels dos emplaçaments, provoca una distorsió estructural i conceptual respecte al esquema i filosofia del Parc proposat, en el qual tots els equipaments es desplaçan fora de les visuals interiors del Parc, emplaçant-se a l'espai limitat entre el camí de carena i el límit del Parc. Destinant tot l'espai interior del Parc a l'ús públic sense cap tipus de limitació, privatització o distorsió.

A més de les consideracions negatives de tipus conceptual i estructural que plantejan els asentaments proposats, cal remarcar a més, les contradiccions que generen formalment i funcionalment al interior del Parc.

La ubicació del viver en qualsevol de les dues situacions ofertes provoca, considerant el caràcter tancat que ha de tindre el viver per garantir la seva supervivència en l'entorn en el qual s'inscriu, una privatització tant de l'àrea de les terrasses de Ca l'Alemany com del turó del Calvari, el mont Aguilar. Zones les dues amb un gran pes compositiu i funcional al interior del Parc; la primera, com àrea de joc i concentracions complementària a les àrees de fontada i la segona, com a passeig-mirador seqüencial damunt del Parc i el seu entorn natural i urbà.

A la privatització i conseqüent canvi d'ús dels emplaçaments que es proposan pels viviers, cal afegir-hi la desestructuració circulatoria que introdueixen, ja que en el cas de Ca l'Alemany, suposa la seva desvinculació tant, del camí de la riera, com de l'anella de circulació rodada, com de l'accés al Parc des del barri de Montigalà, respecte del qual pot assumir un paper referencial important. Mentre que en el cas del Calvari consumeix la marginació d'aquesta

fita del contacta del parc, del qual constitueix una **referència paisatgística de primera magnitud.**

I finalment si la qualitat formal d'un viver d'aquestes característiques és dubtos tant pel seu marcat i l·lògic funcionalisme, com pel cost econòmic que una opció paisatgista representa. Més dubtosa serà encara la seva capacitat de generar, reemplaçant l'opció rustega que proposa el Pla, un entorn paisatgístic adequat a les fites esmentades en els quals han de resultar ennoblides i potenciades.

-III-

D'acord amb el que s'exposat anteriorment i en el convenciment de que les propietats edafològiques, climatològiques, hidrogràfiques i infraestructurals detectades en els emplaçaments escollits són repetibles en molts indrets del Parc. Atenent a l'homogeneïtat territorial d'aquest, l'equip redactor del Pla, es reafirma en considerar que l'asentament correcta del nou viver municipal de Badalona, és el que se situa en el triangle determinat pel camí de carena, límit del Parc pel costat del Canyet, i accés aquest des de l'esmentada riera del Canyet per entendre que aquest asentament no distorsiona ni la filosofia, ni l'estructura ni el disseny del Parc ans al contrari facilita i racionalitzar la seva interrelació amb l'entorn agrícola immediat i el mateix temps constitueix una oferta de característiques edafològiques, climatològiques, hidrogràfiques i infraestructurals d'igual o superior qualitat que qualsevolga de les dues opcions presentades.

